

**YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)
28 päivänä helmikuuta 2002 ***

Asiassa T-18/97,

Atlantic Container Line AB, kotipaikka Göteborg (Ruotsi),
Cho Yang Shipping Co. Ltd, kotipaikka Soul (Etelä-Korea),
DSR-Senator Lines GmbH, kotipaikka Bremen (Saksa),
Hanjin Shipping Co. Ltd, kotipaikka Soul,
Neptune Orient Lines Ltd, kotipaikka Singapore (Singapore),
Nippon Yusen Kaisha (NYK Line), kotipaikka Tokio (Japani),
Orient Overseas Container Line (UK) Ltd, kotipaikka Levington (Yhdistynyt kuningaskunta),
P & O Nedlloyd BV, kotipaikka Rotterdam (Alankomaat),
P & O Containers Ltd, kotipaikka Lontoo (Yhdistynyt kuningaskunta),
Hapag-Lloyd AG, kotipaikka Hampuri (Saksa),
A. P. Møller-Mærsk Line, kotipaikka Kööpenhamina (Tanska),
Mediterranean Shipping Company SA, kotipaikka Geneve (Sveitsi),
POL-Atlantic, kotipaikka Gdynia (Puola),

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

Sea-Land Service Inc., kotipaikka Charlotte (Amerikan yhdysvallat),

Tecomar SA de CV, kotipaikka México (Meksiko),

Transportación Marítima Mexicana SA de CV, kotipaikka México,

edustajinaan solicitor J. Pheasant ja solicitor N. Bromfield, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajina,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään R. Lyal, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

jota tukee

Ranskan tasavalta, asiamiehinään K. Rispal-Bellanger ja R. Loosli-Surrans, prosessiosoite Luxemburgissa,

väliintulijana,

jossa kantajat vaativat yhteisöjen tuomioistuinta kumoamaan EY:n perustamis-sopimuksen 85 artiklan soveltamisesta (asia IV/35.134 — Trans-Atlantic Conference Agreement) 26 päivänä marraskuuta 1996 tehdyn komission päätöksen K(96) 3414 lopullinen,

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN
OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja K. Lenaerts sekä tuomarit J. Azizi ja M. Jaeger,

kirjaaja: lakimiesavustaja Y. Mottard,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 8.6.2000 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Helmikuun 6 päivänä 1962 annettua neuvoston asetusta N:o 17 (perustamis-sopimuksen 85 ja 86 artiklan ensimmäinen täytäntöönpanoasetus) sovellettiin alun perin kaikkeen ETY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvaan toi-

mintaan. Koska neuvosto kuitenkin katsoi, että yhteisen liikennepolitiikan osalta oli tähän alaan liittyvät erityiset näkökohdat huomioon ottaen tarpeen antaa sellaiset kilpailua koskevat säännökset, jotka eroaisivat muilla taloudellisilla aloilla annetuista säännöksistä, se antoi 26.11.1962 asetuksen N:o 141 liikenteen jättämisestä neuvoston asetuksen N:o 17 soveltamisalan ulkopuolelle (EYVL 1962, 124, s. 2751).

2 EY:n perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan (joista on tullut EY 81 ja EY 82 artikla) soveltamista maakuljetusten alalla koskevat yksityiskohtaiset säännöt on määritelty kilpailusääntöjen soveltamisesta rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteeseen 19 päivänä heinäkuuta 1968 annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 1017/68 (EYVL L 175, s. 1). Asetuksen N:o 1017/68 2, 5 ja 8 artiklalla on pantu täytäntöön perustamissopimuksen 85 artiklan 1 ja 3 kohta sekä 86 artikla.

3 Neuvosto antoi 22.12.1986 asetuksen N:o 4056/86 perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan yksityiskohtaisesta soveltamisesta meriliikenteeseen (EYVL L 378, s. 4). Asetuksen N:o 4056/86 1 artiklan 2 kohdassa todetaan, että asetus ”koskee vain kansainvälistä meriliikennettä yhteen tai useampaan yhteisön satamaan tai yhdestä tai useammasta yhteisön satamasta, hakurahtiliikennettä lukuun ottamatta [eli irtotavaroiden kuljetusta aluksella, joka on tilattu]”.

4 Lentoliikenteen osalta neuvosto antoi 14.12.1987 asetuksen N:o 3975/87 kilpailusääntöjen yksityiskohtaisesta soveltamisesta lentoliikenteen alalla toimiviin yrityksiin (EYVL L 374, s. 1).

- 5 Asetuksen N:o 17 4 artiklan 1 kohdan mukaan perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut sopimukset, joiden osalta osapuolet hakevat perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamista, on ilmoitettava komissiolle. Ennen niiden ilmoittamista ei voida tehdä päätöstä perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta. Kyseisen asetuksen 6 artiklassa todetaan, että edellä mainitun päätöksen voimaantulopäivä ei saa olla ilmoituspäivää aikaisempi.
- 6 Asetusten N:o 1017/68 ja N:o 4056/86 12 artiklassa sekä asetuksen N:o 3975/87 5 artiklassa vahvistetaan perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisen osalta noudatettava vastustamismenettely. Näiden säännösten mukaan yritykset, jotka haluavat, että perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohtaa sovelletaan 85 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin sopimuksiin, päätöksiin ja yhdenmukaistettuihin menettelytapoihin, joiden osapuolia ne ovat, on tehtävä hakemus komissiolle. Jollei komissio 90 päivän kuluessa päivästä, jona hakemus on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*, ilmoita kyseisille yrityksille, että on vakavia epäilyjä siitä, voidaanko perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohtaa tai asetuksen N:o 1017/68 5 artiklaa soveltaa, sopimusta, päätöstä tai yhdenmukaistettua menettelytapaa on, siltä osin kuin se vastaa hakemuksessa annettua kuvausta, pidettävä vapautettuna kiellosta asetuksen N:o 4056/86 12 artiklan 3 kohdan ja asetuksen N:o 3975/87 5 artiklan 3 kohdan mukaisesti enintään kuuden vuoden ajan sekä asetuksen N:o 1017/68 12 artiklan 3 kohdan nojalla enintään kolmen vuoden ajan. Jos komissio 90 päivän määräajan jälkeen mutta ennen kuuden vuoden tai kolmen vuoden määräajan päättymistä toteaa, että edellytyksiä perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan tai asetuksen N:o 1017/68 5 artiklan soveltamiselle ei ole, se tekee päätöksen, jossa julistetaan, että perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa tai asetuksen N:o 1017/68 2 artiklassa tarkoitettua kieltoa on noudatettava. Jos komissio toteaa, että perustamissopimuksen 85 artiklan 1 ja 3 kohdassa tai asetuksen N:o 1017/68 2 ja 5 artiklassa määrätyt edellytykset täyttyvät, se tekee perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdassa tai asetuksen N:o 1017/68 5 artiklassa tarkoitetun päätöksen. Asetuksen N:o 1017/68 ja asetuksen N:o 4056/86 12 artiklan 4 kohdan toisessa alakohdassa todetaan, että tämän päätöksen voimaantulopäivä voi olla hakemuksentekopäivää aikaisempi.
- 7 Asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdan, asetuksen N:o 4056/86 19 artiklan 2 kohdan ja asetuksen N:o 3975/87 12 artiklan 2 kohdan nojalla komissio voi

päätöksellään määrätä yrityksille sakon, jos ne tahallaan tai tuottamuksesta rikkovat perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaa tai 86 artiklaa.

8 Sekä asetuksen N:o 17 15 artiklan 5 kohdassa että asetuksen N:o 4056/86 19 artiklan 4 kohdassa ja asetuksen N:o 3975/87 12 artiklan 5 kohdassa säädetään, että sakkoa ei määrätä toimista, jotka suoritetaan komissiolle tehdyn ilmoituksen jälkeen ja ennen komission perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta tekemää päätöstä, jos toimet kuuluvat ilmoituksessa kuvatun toiminnan piiriin. Näin ei ole silloin kun komissio on ilmoittanut yrityksille, joita asia koskee, että sen alustavaan tutkimukseen perustuvan käsityksen mukaan perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan soveltamisen edellytykset täyttyvät eikä perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltaminen ole perusteltua (asetuksen N:o 17 15 artiklan 6 kohta, asetuksen N:o 4056/86 19 artiklan 4 kohdan kolmas alakohta ja asetuksen N:o 3975/87 12 artiklan 5 kohdan toinen alakohta).

9 Asetuksen N:o 1017/68 22 artiklan 2 kohdassa säädetään ainoastaan, että komissio voi päätöksellään määrätä yrityksille sakon, jos nämä tahallaan tai tuottamuksesta rikkovat kyseisen asetuksen 2 artiklaa tai 8 artiklaa.

10 Kantajat ovat merikuljetusyhtiöitä, jotka ovat osallistuneet Trans Atlantic Agreement -nimisen sopimuksen (jäljempänä TAA-sopimus) tekemiseen. TAA-sopimus oli konttien säännöllisestä kuljetuksesta Atlantilla Pohjois-Euroopan valtioiden ja Amerikan yhdysvaltojen välillä tehty sopimus, joka ilmoitettiin komissiolle 28.8.1992 ja joka tuli voimaan 31.8.1992. TAA-sopimuksessa oli määräyksiä, joilla vahvistettiin muun muassa merikuljetuksen ja monimuotokuljetuksen hinnat. Monimuotokuljetus käsittää merikuljetuksen ja tavaroiden käsittelyyn liittyvien satamatoimintojen lisäksi konttien maakuljetuksen ennen

tai jälkeen merikuljetuksen Pohjois-Euroopan satamiin tai näistä satamista, joita TAA-sopimuksen jäsenyhtiöt käyttävät sisämaassa sijaitsevista kohteista lähteviin kuljetuksiin tai näihin sisämaan kohteisiin suuntautuviin kuljetuksiin Euroopassa. Monimuotokuljetuksen osalta noudatettaviin hintoihin sisältyy näin ollen erityisesti merikuljetus- ja maakuljetusosuus.

- 11 Komissio teki 19.10.1994 päätöksen 94/980/EY EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan soveltamisesta (IV/34.446 — Trans Atlantic Agreement) (EYVL L 376, s. 1; jäljempänä TAA-päätös), jossa se yhtäältä totesi, että tietyillä TAA-sopimuksen määräyksillä, ja erityisesti määräyksillä, jotka koskivat monimuotokuljetukseen liittyvän maakuljetuksen hintojen vahvistamista Euroopassa, rikottiin perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaa, ja toisaalta kieltäytyi soveltamasta näihin määräyksiin perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohtaa ja asetuksen N:o 1017/68 5 artiklaa. TAA-päätöksen 4 artiklassa komissio velvoitti ne, joille päätös on osoitettu, pidättäytymään vastaisuudessa kaikista sellaisista sopimuksista tai yhdenmukaistetuista menettelytavoista, joilla voi olla sama tai samanlainen tarkoitus tai vaikutus kuin niillä sopimuksilla ja menettelytavoilla, joista sakkoa on määrätty.
- 12 TAA-sopimuksen osapuolet ilmoittivat 5.7.1994 komissiolle uuden sopimuksen, jolla oli tarkoitus korvata TAA-sopimus ja jonka nimi oli Trans-Atlantic Conference Agreement (jäljempänä TACA-sopimus). Tämä ilmoitus tehtiin asetuksen N:o 4056/86 12 artiklan 1 kohdan nojalla poikkeuksen saamiseksi perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan ja Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen 53 artiklan 3 kohdan nojalla.
- 13 Asianosaiset ovat yhtä mieltä siitä, ettei TACA-sopimukseen ole TAA-sopimuksen määräyksiin nähden tehty mitään muutoksia monimuotokuljetusten yhteydessä tapahtuvan maakuljetuksen hintojen vahvistamisen osalta. TACA-sopimus tuli voimaan 24.10.1994, ja koska sitä on muutettu useaan eri kertaan, komissiolle on 5.7.1994 jälkeen ilmoitettu tästä sopimuksesta useampia eri versioita.

- 14 Komissio ilmoitti asetuksessa (ETY) N:o 4056/86 säädetyistä tiedonannoista, valituksista, hakemuksista ja kuulemisista 16 päivänä joulukuuta 1988 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 4260/88 (EYVL L 376, s. 1) 4 artiklan 8 kohdan mukaisesti 15.7.1994 päivätyllä kirjeellä TACA-sopimuksen osapuolille, että se aikoi tutkia niiden hakemuksen myös asetuksen N:o 1017/68 ja asetuksen N:o 17 säännösten perusteella.
- 15 TAA-sopimuksen osapuolet nostivat 23.12.1994 TAA-päätöksestä kumoamiskanteen, joka rekisteröitiin numerolla T-395/94. Ne vaativat erillisellä hakemuksella, joka rekisteröitiin numerolla T-395/94 R, EY:n perustamissopimuksen 185 ja 186 artiklan (joista on tullut EY 242 ja EY 243 artikla) nojalla TAA-päätöksen täytäntöönpanon lykkäämistä siltä osin kuin siinä kiellettiin vahvistamasta maakuljetukseen sovellettavia hintoja.
- 16 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti lykkäsi asiassa T-395/94 R, Atlantic Container Line ym. vastaan komissio, 10.3.1995 antamallaan määräyksellä (Kok. 1995, s. II-595) päätöksen 1, 2, 3 ja 4 artiklan täytäntöönpanoa siihen saakka, kunnes ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin antaisi tuomion pääasiassa, ja siltä osin kuin näissä artikloissa TAA-sopimuksen osapuolia kiellettiin päättämästä yhteisesti monimuotokuljetuspalveluiden yhteisön alueella tapahtuvien maakuljetusosuuksien hintoja. Komissio valitti tästä määräyksestä, mutta sen valitus hylättiin yhteisöjen tuomioistuimen presidentin asiassa C-149/95 P(R), komissio vastaan Atlantic Container Line ym., 19.7.1995 antamalla määräyksellä (Kok. 1995, s. I-2165).
- 17 Komissio osoitti 21.6.1995 TACA-sopimuksen osapuolille väitetiedoksiannon, jossa se totesi alustavana kantanaan, että TACA-sopimus oli perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan vastainen siltä osin kuin siihen sisältyi määräyksiä, joiden tarkoituksena oli vahvistaa maakuljetusten hinnat, ja että kyseisen sopimuksen osalta ei voitaisi myöntää poikkeusta perustamissopimuksen 85 artiklan

3 kohdan nojalla. Komissio ilmoitti näin ollen TACA-sopimuksen osapuolille aikovansa tehdä päätöksen siitä, että TACA-sopimuksen 5.7.1994 tehdystä ilmoituksesta mahdollisesti johtuva sakkoinnuteetti poistetaan.

- 18 Maaliskuusta syyskuuhun 1995 komission yksiköiden ja kantajien välillä käytiin runsasta kirjeenvaihtoa ja useita eri neuvotteluja.
- 19 Kantajat tekivät perustamissopimuksen 186 artiklan nojalla toisen välitoimihakemuksen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 3.10.1995 saapuneella hakemuksella saadakseen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen määräyksellä ”estettyä sellaisen komission päätöksen voimaantulon, jolla [niiltä] evättäisiin oikeus sakkovapautukseen yhdistettyjen eurooppalaisten maakuljetusten hintasopimuksissa käytetyistä menettelytavoista seuraavista sakoista, kunnes ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi lopullisesti ratkaissut EY:n perustamissopimuksen 173 ja 174 artiklan perusteella tätä odotettavissa olevaa päätöstä vastaan kiireellisenä nostettavaksi tarkoitetun kumoamiskanteen”. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti jätti tämän hakemuksen tutkimatta asiassa T-395/94 R II, Atlantic Container Line ym. vastaan komissio, 22.11.1995 antamallaan määräyksellä (Kok. 1995, s. II-2893).
- 20 TACA-sopimuksen osapuolet ilmoittivat 29.11.1995 komissiolle European Inland Equipment Interchange Arrangement -nimisen yhteistyösopimuksen (jäljempänä EIEIA-sopimus), joka koski monimuotokuljetukseen liittyvää maasuutusta ja jolla otettiin käyttöön kaluston ja erityisesti konttien yhteiskäyttöjärjestelmä.
- 21 Komissio osoitti 1.3.1996 TACA-sopimuksen osapuolille täydentävän väitetiedoksiannon, jossa se totesi, että EIEIA-sopimus ei muuttanut millään tavalla sitä, miten se oli arvioinut asiaa 21.6.1995 annetussa väitetiedoksiannossa.

Kantajat antoivat 15.4.1996 vastineensa tähän täydentävään väite-tiedoksiintoon. TACA-sopimuksen osapuolia kuultiin 6.5.1996.

22 Komissio teki 26.11.1996 päätöksen K(96) 3414 lopullinen EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan soveltamisesta (IV/35.134 — Trans-Atlantic Conference Agreement) (jäljempänä riidanalainen päätös).

23 Riidanalaisen päätöksen 122 perustelukappaleessa komissio kiinnittää huomiota asetuksen N:o 17/15 artiklan 6 kohdan säännöksiin, joiden mukaan kyseisen artiklan 5 kohdan mukaista sakkoimmunitettiin ei voida myöntää, jos komissio on ilmoittanut yrityksille, joita asia koskee, että sen alustavaan tutkimukseen perustuvan käsityksen mukaan perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan soveltamisen edellytykset täyttyvät eikä 85 artiklan 3 kohdan soveltaminen ole perusteltua. Riidanalaisen päätöksen 123 perustelukappale on muotoiltu seuraavalla tavalla:

”Asetuksessa (ETY) N:o 1017/68 ei ole asetuksen (ETY) N:o 17/62 15 artiklan 5 kohtaa vastaavaa säännöstä sakkoimmunitettiin osalta. Kuitenkin siltä osin kuin immunitettiin voi seurata asetuksen (ETY) N:o 1017/68 sanamuodosta, myös immunitettiin poistamisen osalta olisi käytettävä samaa kriteeriä”. *

24 Alustavan tutkimuksen perusteella komissio katsoi, että immunitettiin poistamisen edellytykset täyttyivät edellä olevassa asiassa, koska TACA-sopimuksen maakuljetuksen hintojen vahvistamista koskevia määräyksiä oli pidettävä perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan vakavana ja ilmeisenä rikkomisena eikä niihin voitu soveltaa perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan mukaista poikkeusta.

* Suomennettu yhteisöjen tuomioistuimessa, koska EYVL:ssä ei ole julkaistu suomenkielisiä tekstejä.

- 25 Komissio teki näin ollen riidanalaisen päätöksen, jonka 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Article 1

After preliminary examination the Commission is of the opinion that Article 85(01) of the EC Treaty, Article 2 of Regulation (EEC) No 1017/68 and Article 53(01) of the EEA Agreement apply to the price agreement between the parties to the Trans-Atlantic Conference Agreement relating to the supply to shippers of inland transport services undertaken within the territory of the Community in combination with other services as part of a multimodal transport operation for the carriage of containerized cargo between Northern Europe and the United States of America and that application of Article 85(03) of the EC Treaty, Article 5 of Regulation (EEC) No 1017/68 and Article 53(3) of the EEA Agreement is not justified.”

Asian käsitellyn vaiheet ja asianosaisten sekä väliintulijan vaatimukset

- 26 Kantajat ovat nostaneet käsiteltävänä olevan kumoamiskanteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle 27.1.1997 toimittamallaan kannekirjelmällä.
- 27 The European Council of Transport Users ja The European Community Shippers’ Association pyysivät 19.6.1997 ja 25.6.1997 toimittamallaan hakemuksilla saada osallistua oikeudenkäyntiin ensimmäinen vastaajan ja jälkimmäinen kantajien vaatimuksia tukeakseen. Väliintulohakemukset hylättiin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen laajennetun viidennen jaoston puheenjohtajan 23.3.1998 antamalla määräyksellä.

28 Ranskan tasavalta pyysi 25.6.1997 toimittamallaan hakemuksella saada osallistua oikeudenkäyntiin tukeakseen vastaajan vaatimuksia. Tämä hakemus hyväksyttiin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen laajennetun viidennen jaoston puheenjohtajan 23.3.1998 antamalla määräyksellä.

29 Yhdistynyt kuningaskunta pyysi 3.7.1997 toimittamallaan hakemuksella saada osallistua oikeudenkäyntiin tukeakseen kantajien vaatimuksia mutta peruutti tämän jälkeen väliintulohakemuksensa 18.8.1997 päivättyllä kirjeellä.

30 Kantajat vaativat, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— kumoaa riidanalaisen päätöksen

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

31 Vastaaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— jättää kanteen tutkimatta

— toissijaisesti hylkää kanteen perusteettomana

— velvoittaa kantajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

- 32 Väliintulija vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin jättää kanteen tutkimatta.

Tutkittavaksi ottaminen

Asianosaisten ja väliintulijan väitteet ja niiden perustelut

- 33 Komissio väittää, ettei kannetta voida ottaa tutkittavaksi, koska riidanalaisella päätöksellä ei ole oikeusvaikutuksia ja koska se tehtiin ainoastaan varotoimenpiteenä. Se huomauttaa tältä osin, että TACA-sopimuksen monimuotokuljetukseen liittyvän maakuljetuksen hintojen vahvistamista koskevat määräykset kuuluvat asetuksen N:o 1017/68 soveltamisalaan ja että kyseisen asetuksen 22 artiklassa ei, toisin kuin asetuksen N:o 17 15 artiklan 5 kohdassa, asetuksen N:o 4056/86 19 artiklan 4 kohdassa ja asetuksen N:o 3975/87 12 artiklan 5 kohdassa, säädetä, että yritys voisi saada sakkoimmunitetin sen perusteella, että se on ilmoittanut sopimuksen.
- 34 Kantajat väittävät, että ne ovat saaneet sakkoimmunitetin TACA-sopimuksen ilmoittamisen perusteella, joka tehtiin 5.7.1994, ja että vastaajan esittämät väitteet kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumisesta eivät ole perusteltuja.

- 35 Kantajat huomauttavat ensimmäiseksi, että kysymys siitä, onko TACA-sopimuksen maakuljetuksen hintojen vahvistamista koskevia määräyksiä tarkasteltava asetuksen N:o 1017/68 vai asetuksen N:o 4056/86 säännösten perusteella, on kiistanalainen ja että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen on ratkaistava se asioissa T-395/94 (Atlantic Container Line ym. v. komissio) ja T-86/95 (Compagnie générale maritime ym. v. komissio), koska jos asiassa on sovellettava viimeksi mainittua asetusta, komission esittämät väitteet kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumisesta on katsottava perusteettomiksi ja riidanalainen päätös on kumottava.
- 36 Toiseksi kantajat korostavat sitä, että koska TACA-sopimus ilmoitettiin asetuksen N:o 4056/86 nojalla, ne ovat saaneet immunitetin kyseisen asetuksen 19 artiklan 4 kohdan mukaisia sakkoja vastaan.
- 37 Komissio väittää, ettei riidanalaisella päätöksellä ole oikeusvaikutuksia juuri sen vuoksi, että 15.7.1994 päivätyllä kirjeellä, jossa TACA-sopimuksen osapuolille ilmoitettiin, että komissio tutkisi sopimuksen myös asetuksen N:o 1017/68 säännösten perusteella, on sama vaikutus kuin immunitetin poistamista koskevalla päätöksellä.
- 38 Kolmanneksi kantajat katsovat, että komissio ei olisi käynnistänyt menettelyä sakkoimmunitetin poistamiseksi, jos se olisi todella katsonut, ettei kantajilla ollut siihen oikeutta. Kantajat huomauttavat, että riidanalaisen päätöksen jälkeen annettussa lehdistötiedotteessa sekä *XXVI kilpailupolitiikkaa koskevassa kertomuksessa* mainitaan sellaisen päätöksen tekemisestä, jolla TACA-sopimuksen ilmoittamiseen perustuva sakkoimmunitetti oli tarkoitus poistaa. Myös kanta, jonka komissio omaksui välitoimimenettelyssä asiassa T-395/94 R II, antoi aihetta olettaa, että kantajilla oli TACA-sopimuksen ilmoittamiseen perustuva sakkoimmunitetti. Komissio ei näin ollen voi nyt riitauttaa sitä oikeudellista perustaa, johon riidanalainen päätös sekä sitä tehtäessä noudatettu hallinnollinen menettely nojautuvat.

- 39 Neljänneksi kantajat väittävät, että yhteisön oikeudessa on voimassa yleinen periaate, jonka mukaan yrityksille, jotka ilmoittavat sopimuksen poikkeusluvan saamiseksi, ei voida määrätä sakkoja, joilla rangaistaan kyseessä olevan sopimuksen lainvastaisuudesta. Kyseisellä periaatteella, jolla yrityksiä kannustetaan ilmoittamaan yhteisjärjestelyt, joihin ne osallistuvat, varmistetaan kantajien mukaan yhteisön kilpailuoikeuden tehokas soveltaminen. Tämä periaate ilmenee sitä paitsi yhteisöjen tuomioistuimen yhdistetyissä asioissa 100/80—103/80, *Musique diffusion française* ym. vastaan komissio, 7.6.1983 antamasta tuomiosta (Kok. 1983, s. 1825, 93 kohta; Kok. Ep. VII, s. 133), jossa yhteisöjen tuomioistuin totesi, että sakkoimmunitettiin ”on vastine sille riskille, joka yritykselle aiheutuu siitä, että se itse tuo komission tietoon sopimuksen tai yhdenmukaisesti meneteltävän”. Samoin asiassa 27/76, *United Brands* vastaan komissio, 14.2.1978 antamassaan tuomiossa (Kok. 1978, s. 207, 291 ja 292 kohta; Kok. Ep. IV, s. 9) yhteisöjen tuomioistuin ja komissio ovat kantajien mukaan katsoet, että yritysten välisten yhteisjärjestelyjen ilmoittaminen sulkee pois yhden sakkujen määräämiselle asetetun edellytyksen eli tuottamuksen ja että näin ollen sakkoja ei voida määrätä sellaisista ilmoitetuista toimista, joita on pidettävä perustamissopimuksen 86 artiklan rikkomisina. Tämä yleinen periaate on kantajien mukaan ilmaistu lainsäädännössä kaikissa perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan soveltamisasetuksissa ainoastaan asetusta N:o 1017/68 lukuun ottamatta. Sen perusteella, ettei asetuksessa N:o 1017/68 ole tällaista nimenomaista säännöstä, ei voida kuitenkaan kantajien mukaan päätellä, että yleistä periaatetta ei voitaisi soveltaa.
- 40 Viidenneksi kantajat huomauttavat, ettei yhdenkään asetuksen N:o 1017/68 säännöksen perusteella voida osoittaa, että yhteisön lainsäätäjällä olisi ollut tarkoitus evätä sakkoimmunitettiin sellaisilta yrityksiltä, jotka ovat ilmoittaneet sopimuksia tämän asetuksen nojalla. Se, ettei edellä mainitussa asetuksessa ole nimenomaista sakkoimmunitettia koskevaa säännöstä, ei ole kantajien mukaan vastine sille, että asetuksen N:o 1017/68 5 artiklan mukaisesti poikkeuslupa voidaan myöntää myös sopimukselle, jota ei ole ilmoitettu, koska asetuksissa N:o 4056/86 ja N:o 3975/87 on säännöksiä, joissa säädetään samanaikaisesti sekä edellä mainitusta immunitetista että mahdollisuudesta saada tällainen poikkeuslupa. Yrityksellä, joka panee täytäntöön asetuksen N:o 1017/68 soveltamisalaan kuuluvan sopimuksen, jota se ei ole ilmoittanut, on sama riski kuin asetuksen N:o 17 soveltamisalaan kuuluvassa samanlaisessa tilanteessa. Kantajien mukaan myös näissä kaikissa edellä mainituissa asetuksissa on kyseessä sama yleinen etu, jolla voidaan perustella se, että sopimuksen ilmoittavalle yritykselle myönnetään immunitettiin sakoista, toisin sanoen kilpailuoikeuden tehokas

soveltaminen, ja se, että yrityksiä kannustetaan ilmoittamaan sopimukset, mitä on pidettävä seurauksena tästä immuniteetista, on näin ollen otettava huomioon myös asetuksen N:o 1017/68 soveltamisalaan kuuluvissa tilanteissa. Komissio on lisäksi kantajien mukaan nimenomaisesti rohkaissut yrityksiä ilmoittamaan maakuljetusten hintojen vahvistamisesta tehtyjen sopimusten kaltaiset yhteistyömuodot. Kantajat toteavat lopuksi, ettei rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteen aloihin liity sellaisia ominaispiirteitä, joiden perusteella voitaisiin katsoa, ettei ”sakkoimmuniteettiä koskeva yleinen periaate” ole sovellettavissa. Koska asetus N:o 1017/68 on sakkojen tai uhkasakkojen, komission tutkintavaltuuksien tai niiden periaatteiden osalta, joiden nojalla yhteisöjen tuomioistuin voi tarkistaa sakkojen määrää, samanlainen kuin muut perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan soveltamissetukset, ei ole mitään syytä olettaa, että niiden olosuhteiden, joiden vallitessa sakkoja voidaan määrätä, olisi oltava erilaiset.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 41 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan EY:n perustamissopimuksen 173 artiklassa (josta on muutettuna tullut EY 230 artikla) tarkoitettuja, kumoamiskanteen kohteeksi kelpaavia toimia ovat sellaiset toimenpiteet, joilla on sitovia oikeusvaikutuksia, jotka voivat vaikuttaa kantajan etuihin muuttaen tämän oikeusasemaa selvästi (ks. erityisesti asia 60/81, IBM v. komissio, tuomio 11.11.1981, Kok. 1981, s. 2639, 9 kohta).
- 42 Koska riidanalaisen päätöksen tarkoituksena on poistaa kantajilta TACA-sopimuksen maakuljetuksen hintojen vahvistamista koskevien määräysten osalta TACA-sopimuksen ilmoittamiseen, joka tehtiin 5.7.1994, mahdollisesti perustuva sakkoimmuniteetti, kyseisellä päätöksellä voi olla sitovia oikeusvaikutuksia ainoastaan siinä tapauksessa, että kantajat ovat todella saaneet tällaisen immuniteetin kyseisen TACA-sopimuksen ilmoittamisen perusteella.

- 43 Jotta voitaisiin tarkastella, merkitseekö TACA-sopimuksen ilmoittaminen sitä, että kantajat ovat saaneet immuniteetin kyseisen sopimuksen maakuljetuksen hintojen vahvistamista koskevien määräysten nojalla määrättäviä sakkoja vastaan, on ensimmäiseksi syytä määritellä, kuuluvatko kyseiset määräykset asetuksen N:o 4056/86 vai asetuksen N:o 1017/68 soveltamisalaan.
- 44 Tältä osin on huomautettava, että asianosaiset ovat yhtä mieltä siitä, että nämä nimenomaiset TACA-sopimuksen määräykset ovat samanlaisia kuin TAA-sopimuksessa olevat määräykset. Kantajat eivät ole muuten esittäneet tässä oikeusasteessa yhtäkään sovellettavaa asetusta koskevaa väitettä vaan ovat tyytyneet vetoamaan asioissa T-395/94 (Kok. 2002, s. II-875) ja T-86/95 annettuihin tuomioihin. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tänä samana päivänä asiassa T-86/95, *Compagnie maritime générale ym. vastaan komissio* (230—277 kohta, Kok. 2002, s. II-1011) antamasta tuomiosta ilmenee kuitenkin, että TAA-sopimukseen, ja näin ollen myös TACA-sopimukseen, sisältyvät määräykset, jotka koskevat monimuotokuljetukseen liittyvän maakuljetuksen hintojen vahvistamista, kuuluvat asetuksen N:o 1017/68 eivätkä asetuksen N:o 4056/86 soveltamisalaan.
- 45 Näin ollen on tutkittava sitä, onko asetuksen N:o 1017/68 soveltamisalaan kuuluvan sopimuksen ilmoittamisen perusteella mahdollista saada immuniteetti sakoista.
- 46 Tältä osin on huomautettava, että asetuksen N:o 17 15 artiklan 5 kohdassa säädetään, että kyseisen artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja sakkoja perustamisopimuksen 85 ja 86 artiklan rikkomisista ei määrätä toimista, jotka suoritetaan ilmoituksen jälkeen ja ennen komission perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta tekemää päätöstä. Asetuksen N:o 17 15 artiklan 6 kohdan mukaan kyseisen asetuksen 15 artiklan 5 kohtaa ei kuitenkaan sovelleta, jos komissio on ilmoittanut yrityksille, joita asia koskee, että sen alustavaan tutkimukseen perustuvan käsityksen mukaan perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan soveltamisen edellytykset täyttyvät eikä 85 artiklan 3 kohdan sovel-

taminen ole perusteltua. Asetuksen N:o 17 15 artiklan 5 kohdan mukainen sakkoimmunitaetti on sopimuksensa ilmoittaneille yrityksille myönnetty väliaikainen poikkeus, ja sitä sovelletaan vain ilmoituksen jälkeen suoritettuihin toimiin ja ainoastaan siltä osin kuin nämä toimet ”kuuluvat ilmoituksessa kuvatun toiminnan piiriin”.

47 Asetuksen N:o 4056/86 19 artiklan 4 kohdassa ja asetuksen N:o 3975/87 12 artiklan 5 kohdassa on asetuksen N:o 17 15 artiklan 5 ja 6 kohtaa vastaavat säännökset.

48 Asetuksen N:o 1017/68 osalta on todettava, että vaikka sen 22 artiklan 2 kohdassa, kuten myös asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdassa, asetuksen N:o 4056/86 19 artiklan 2 kohdassa ja asetuksen N:o 3975/87 12 artiklan 2 kohdassa säädetäänkin, että komissio voi määrätä sakon kilpailusääntöjen rikkomisista, 22 artiklassa eikä missään muussakaan asetuksen N:o 1017/68 artiklassa ei ole kuitenkaan asetuksen N:o 17 15 artiklan 5 ja 6 kohtaa, asetuksen N:o 4056/86 19 artiklan 4 kohtaa ja asetuksen N:o 3975/87 12 artiklan 5 kohtaa vastaavaa säännöstä. Näistä kolmesta asetuksesta poiketen asetuksessa N:o 1017/68 ei ole yhtäkään sellaista säännöstä, jonka mukaan sopimuksen ilmoittaminen aiheuttaisi poikkeuksen kyseisen asetuksen 22 artiklan 2 kohtaan sisältyvään oikeussääntöön, jonka mukaan komissio voi määrätä yritykselle sakon kilpailusääntöjen rikkomisesta. Koska asetuksessa N:o 1017/68 ei ole yhtäkään sellaista säännöstä, jossa säädetään ilmoittamiseen perustuvasta sakkoimmunitaetista, yritykset eivät voi saada immunitaettia sakoista sillä perusteella, että ne ovat ilmoittaneet kyseisen asetuksen soveltamisalaan kuuluvan sopimuksen.

49 On kuitenkin tutkittava sitä, voidaanko, kuten kantajat ovat väittäneet, sakkoimmunitaettia pitää sellaisena yleiseen etuun perustuvana yhteisön kilpailuoikeuden yleisenä periaatteena, jolla pyritään rohkaisemaan yrityksiä

ilmoittamaan sopimuksensa, siten, että vaikkei asetuksessa N:o 1017/68 olekaan sellaista säännöstä, jossa immuniteetista säädetäisiin nimenomaisesti, yritys saa kuitenkin kyseisen asetuksen soveltamisalaan kuuluvan sopimuksen ilmoittamisen perusteella immuniteetin sakoista.

- 50 Tältä osin on huomautettava, että EY:n perustamissopimuksen 87 artiklassa (josta on muutettuna tullut EY 83 artikla) määrätään, että neuvoston tehtävänä on antaa kaikki aiheelliset asetukset ja direktiivit perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklassa tarkoitettujen periaatteiden soveltamiseksi ja erityisesti sellaisten säännösten soveltamiseksi, joiden tavoitteena on ”ottamalla käyttöön sakot ja uhkasakot varmistaa, että 85 artiklan 1 kohdassa ja 86 artiklassa tarkoitettuja kieltoja noudatetaan”. Sinänsä periaate, jonka mukaan kilpailusääntöjen rikkomisesta määrätään sakkoja, perustuu näin ollen suoraan perustamissopimukseen. Sakoilla on erityinen merkitys, ja oikeuskäytännön mukaan lainvastaisen käyttäytymisen poistamisen lisäksi niiden tarkoituksena on ehkäistä tällaisen käyttäytymisen toistuminen (asia 41/69, ACF Chemiefarma v. komissio, tuomio 15.7.1970, Kok. 1970, s. 661, 173 kohta; Kok. Ep. I, s. 455).

- 51 Johtetussa oikeudessa mahdollisesti säädettyä ja ilmoittamiseen tietyin rajoituksin perustuvaa sakkoimmuniteettia on pidettävä näin ollen erityisenä poikkeuksenluonteisena toimenä. Ei voida katsoa, että immuniteettia voitaisiin oletetun yhteisön oikeuden yleisen periaatteen nimissä soveltaa myös silloin, kun immuniteettia koskevaa nimenomaista säännöstä ei ole annettu. Tällaisen periaatteen ei voida päätellä olevan olemassa pelkästään sen perusteella, että asetuksessa N:o 17, asetuksessa N:o 4056/86 ja asetuksessa N:o 3975/87 kussakin on säännös, jossa säädetään ilmoittamiseen perustuvasta sakkoimmuniteetista. Kantajat eivät myöskään ole millään tavalla osoittaneet, että tällainen periaate olisi olemassa, vaan ne ovat tyytyneet vain vetoamaan edellä mainittuihin kolmeen asetukseen. Sen perusteella, ettei asetuksessa N:o 1017/68 ole muista kolmesta asetuksesta poiketen nimenomaista sakkoimmuniteettia koskevaa säännöstä, on sitä vastoin tehtävä johtopäätös, ettei sakkoimmuniteettia voi saada asetuksen N:o 1017/68 soveltamisalaan kuuluvan sopimuksen ilmoittamisen perusteella. Kun otetaan huomioon perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa määrätty kilpailunvastaisten yhteistoimintajärjestelyjen kieltoa koskeva yleinen periaate sekä perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdassa annettu

mahdollisuus määrätä sakkoja tämän kiellon tehokkuuden varmistamiseksi, sen kaltaisia poikkeusluonteisia säännöksiä, joissa säädetään ilmoittamiseen perustuvasta immuniteetista sakkoja vastaan, ei voida tulkita laajasti eikä siten, että niiden vaikutukset laajennetaan sellaisiin tilanteisiin, joista ei ole nimenomaisesti säädetty (ks. vastaavasti asia C-230/96, Cabour, tuomio 30.4.1998, Kok. 1998, s. 2055, 30 kohta).

52 Sopimuksen ilmoittamiseen liittyvä sakkoimmuniteetti on poikkeus sääntöön, jonka mukaan komissiolla on oikeus määrätä yrityksille sakkoa kilpailusääntöjen rikkomisesta ja joka sisältyy asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohtaan sekä asetuksen N:o 1017/68, asetuksen N:o 4056/86 ja asetuksen N:o 3975/87 vastaaviin säännöksiin, koska kyseistä säännöstä sellaisenaan on pidettävä ainoastaan perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdan toimeenpanosäännöksenä. Sakkoimmuniteettia on tulkittava näin ollen suppeasti, ja se voi tulla kyseeseen ainoastaan silloin ja siltä osin kuin siitä on nimenomaisesti säädetty. Tältä osin voidaan korostaa, että yhteisöjen tuomioistuin on katsonut, että ilmoittamisesta vapauttaminen, josta säädetään asetuksen N:o 17 4 artiklan 2 kohdassa, jonka mukaan sopimukselle voidaan myöntää poikkeus vaikkei sopimusta olisikaan ilmoitettu etukäteen, ei estä kuitenkaan komissiota määräämästä yritykselle tarvittaessa sakkoa sen vuoksi, että tämä on osapuolena edellä mainitussa artiklassa tarkoitettussa sopimuksessa, koska sakkojen määräämistä koskevasta kiellosta on nimenomaisesti säädetty vain tosiasiallisesti ilmoitettujen sopimusten osalta (yhdistetyt asiat 240/82, 241/82 ja 242/82, 261/82, 262/82, 268/82 ja 269/82, Stichting Sigarettenindustrie ym. v. komissio, tuomio 10.12.1985, Kok. 1985, s. 3831, 70—78 kohta).

53 Toisin kuin kantajat ovat väittäneet, yhteisön oikeudessa ei ole voimassa sellaista yleistä periaatetta, jonka mukaan ilmoituksen tehnyt yritys voi saada sakkoimmuniteetin myös siinä tapauksessa, ettei sellaista säännöstä, jossa kyseisestä immuniteetista nimenomaisesti säädettäisiin, ole annettu.

54 Tämän lisäksi on vielä todettava, ettei asetuksessa N:o 1017/68 ole säännöstä, jossa säädettäisiin ilmoittamiseen perustuvasta sakkoimmuniteetista, joten siinä

ei säädetä luonnollisesti myöskään komissiolle kuuluvasta mahdollisuudesta poistaa kyseinen immunitetti. Kantajien näkemyksen omaksumisesta olisi näin ollen kestävämmän seurauksena se, että jo pelkästään asetuksen N:o 1017/68 soveltamisalaan kuuluvan sopimuksen ilmoittaminen merkitsisi automaattisesti täydellistä sakkoimmunitettia, jota ei voitaisi poistaa edes siinä tapauksessa, että kilpailusääntöjä selvästi rikotaan.

- 55 Toisin kuin kantajat ovat väittäneet, edellä mainitussa asiassa *Musique diffusion française* ym. vastaan komissio annetusta tuomiosta ei mitenkään ilmene, että ilmoittamiseen perustuvaa sakkoimmunitettia olisi pidettävä yhteisön oikeuden yleisenä periaatteena. Tämän tuomion 93 kohdassa, jota kantajat ovat osittain lainanneet, yhteisöjen tuomioistuin ei vahvistanut tällaista periaatetta, vaan vastatessaan siihen kantajien väitteeseen, jonka mukaan mitään sakkoa ei olisi pitänyt määrätä, koska niiden sopimukset täyttivät poikkeusluvan myöntämiseksi asetetut edellytykset ja koska ne olivat enintään laiminlyöneet menettelysäännöksen, toisin sanoen velvollisuuden ilmoittaa sopimus, yhteisöjen tuomioistuin rajoittui vain selvittämään sitä, mikä on tietyin edellytyksin ja rajoituksin asetuksen N:o 17/15 artiklan 5 kohdassa myönnettävän sakkoimmunitetin tarkoitus ja tehtävä. Samoin edellä mainitussa asiassa *United Brands* vastaan komissio annetun tuomion 291 ja 292 kohdassa yhteisöjen tuomioistuin toteaa ainoastaan, ettei komissio ollut määrännyt sakkoa sellaisista toimista, jotka oli toteutettu vasta sen jälkeen kun *United Brands* oli ilmoittanut yleiset myyntiehtonsa, koska komissio oli katsonut, ettei kyseinen yritys ollut syyllistynyt laiminlyönteihin ilmoittamisen jälkeen. Toisin kuin kantajat väittävät, yhteisöjen tuomioistuin ei katsonut tässä viimeksi mainitussa asiassa, että asetuksen N:o 17/15 artiklan 5 kohdan mukainen sakkoimmunitetti voi tulla kyseeseen myös sellaisen käyttäytymisen osalta, jota on pidettävä perustamissopimuksen 86 artiklan rikkomisena, saati että se olisi vahvistanut sellaista yleistä oikeusperiaatetta, jonka mukaan ilmoittamisesta seuraa aina automaattisesti sakkoimmunitetti myös siinä tapauksessa, ettei immunitetista ole annettu nimenomaista säännöstä.

- 56 Lisäksi se, ettei asetuksessa N:o 1017/68 ole säännöstä ilmoittamiseen perustuvasta sakkoimmunitetista, ei toisin kuin kantajat ovat väittäneet näytä johtuvan siitä, että yhteisöjen lainsäätäjä olisi ”unohtanut” asian.

- 57 Yhtäältä asetuksen N:o 1017/68 22 artikla on sanamuodoltaan lähes sama kuin asetuksen N:o 17 15 artikla nimenomaan sakkoimmunitteettia koskevia säännöksiä lukuun ottamatta.
- 58 Toisaalta taas asetuksessa N:o 1017/68 säädetään toisenlaisesta järjestelmästä, jonka mukaan niille yrityksille, jotka ovat päättäneet ilmoittaa sopimuksensa, myönnetään tiettyjä etuja ja niitä kannustetaan siten ilmoittamaan sopimuksensa. Asetuksen N:o 1017/68 12 artiklassa otetaan käyttöön vastustamismenettely, jonka mukaan, jollei komissio 90 päivän kuluessa päivästä, jona tiivistelmä poikkeuslupaa koskevasta hakemuksesta on julkaistu Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä, ilmoita kyseisen hakemuksen tehneille yrityksille, että on vakavia epäilyjä siitä, voidaanko sopimuksen osalta myöntää poikkeuslupa, kyseistä sopimusta on pidettävä vapautettuna kolmen vuoden ajan, ja tästä syystä myöskään yritysten ei tarvitse maksaa sakkoja tältä ajalta.
- 59 Vaikka olisikin katsottava, että kun otetaan huomioon muut perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan yksityiskohtaiset soveltamissäännöt tietyn alan yritysten osalta määrittävät asetukset, on "epätavallista", ettei asetuksessa N:o 1017/68 ole säännöstä ilmoittamiseen perustuvasta sakkoimmunitteetista, tai että tämä johtuisi jopa siitä, että yhteisön lainsäätäjä on mahdollisesti unohtanut asian, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tehtävänä ei ole kuitenkaan missään tapauksessa toimia yhteisön lainsäätäjänä.
- 60 Tästä seuraa, etteivät kantajat voi saada TACA-sopimuksen ilmoittamisen perusteella sakkoimmunitteettia siltä osin kuin kyse on tämän sopimuksen maa-kuljetuksen hintojen vahvistamista koskevista määräyksistä, koska kyseiset määräykset kuuluvat asetuksen N:o 1017/68 soveltamisalaan, eikä tässä asetuksessa säädetä sopimuksen ilmoittamiseen perustuvasta sakkoimmunitteetista.

- 61 Tätä päätelmää ei voida kyseenalaistaa sillä perusteella, että kantajat ovat ilmoittaneet sopimuksensa asetuksen N:o 4056/86 nojalla, jonka 19 artiklan 4 kohdassa säädetään ilmoitettuja sopimuksia koskevasta sakkoimmunitetista.
- 62 Perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan yksityiskohtaiset soveltamissäännöt määrittävien asetusten eri säännöksiä voidaan näet soveltaa vain kyseisen asetuksen soveltamisalaan kuuluviin sopimuksiin. Siltä osin kuin TACA-sopimuksen maakuljetuksen hintojen vahvistamista koskevat määräykset kuuluvat maakuljetusta koskevan asetuksen eli asetuksen N:o 1017/68 soveltamisalaan, kantajat eivät voi vedota merikuljetusta koskevan asetuksen N:o 4056/86 säännöksiin, joten väite siitä, että TACA-sopimus on ilmoitettu asetuksen N:o 4056/86 nojalla, ei ole asian kannalta merkityksellinen. Sopimuksen ilmoittamisen seuraukset perustuvat näet siihen asetukseen, jonka soveltamisalaan kyseinen sopimus kuuluu, eivätkä siihen asetukseen, jonka nojalla asianosaiset ovat virheellisesti ilmoittaneet sopimuksensa. On näet mahdotonta katsoa, että sopimuksen osapuolet voisivat päättää siitä, että heidän hyväkseen on sovellettava sakkoimmunitettia koskevia säännöksiä vain valitsemalla asetuksen, jonka nojalla sopimus ilmoitetaan.
- 63 Myös se kantajien väite, jonka mukaan komission 15.7.1994 päivätty kirje, jossa se ilmoitti kantajille, että näiden poikkeuslupahakemusta tutkittaisiin myös asetuksen N:o 1017/68 säännösten perusteella siltä osin kuin hakemus koski maakuljetusta, on vaikutuksiltaan samanlainen kuin päätös, jolla sakkoimmunitetti poistetaan, on asian kannalta merkityksetön ja perusteeton. Siltä osin kuin TACA-sopimuksen maakuljetuksen hintojen vahvistamista koskevat määräykset kuuluvat asetuksen N:o 1017/68 soveltamisalaan, kantajat eivät voi tämän sopimuksen ilmoittamisen perusteella, vaikka ilmoitus olisikin tehty asetuksen N:o 4056/86 nojalla, saada asetuksen N:o 4056/86 mukaista immunitettia sakoista. Kantajilta ei näin ollen ole voitu 15.7.1994 päivättyllä kirjeellä poistaa sellaista immunitettia, jota niillä ei ole ollutkaan. Lisäksi on korostettava, että asetuksen N:o 4260/88 4 artiklan 8 kohta, jonka mukaan silloin, kun yritys ilmoittaa asetuksen N:o 4056/86 12 artiklan nojalla sopimuksen, joka ei kuulu

kyseisen asetuksen soveltamisalaan, komissio ilmoittaa asianomaiselle yritykselle aikovansa tutkia hakemuksen sovellettavan asetuksen säännösten perusteella, on annettu juuri yrityksen etuja ajatellen, koska yrityksen ei tarvitse tehdä enää uutta ilmoitusta ja koska ilmoitus katsotaan tehdyksi tosiasiallisesti ajankohtana, jolloin ”virheellisen” ilmoitus tehtiin. Näin ollen 15.7.1994 päivätyn kirjeen kaltaisella kirjeellä ei ole immuniteetin poistamista vastaavaa vaikutusta, vaan sillä on sitä vastoin annettu kantajille tietty etu. Sitä paitsi jos 15.7.1994 päivätty kirje olisi merkinnyt sitä, kuten kantajat ovat väittäneet, että kantajilta olisi poistettu immuniteetti sakkoja vastaan — mitä se ei siis merkinnyt — kanne olisi jätettävä tutkimatta, koska se on nostettu määräajan päättymisen jälkeen, sillä tässä tapauksessa 26.11.1996 tehdyllä riidanalaisella päätöksellä selkeästi ainoastaan vahvistetaan 15.7.1994 päivättyyn kirjeeseen sisältyvä päätös.

64 Samoin on hylättävä kantajien väitteet siitä, että koska komissio on koko menettelyn ajan toiminut ikään kuin kantajilla olisi sakkoimmuniteetti, se ei nyt voisi puolustaa vastakkaista näkemystä.

65 Yhtäältä on väärin todeta, että komissio olisi menetellyt ikään kuin se olisi katsonut, että kantajilla olisi ollut oikeus edellä mainittuun immuniteettiin TACA-sopimuksen maakuljetuksen hintojen vahvistamista koskevien määräysten osalta. Komissio on tosin saattanut kokonaisuudessaan päätökseen sen hallinnollisen menettelyn, jonka tarkoituksena oli poistaa mahdollinen sakkoimmuniteetti. Kuitenkin 21.6.1995 annetusta väitetiedoksiannosta (47 ja 93 kohta) lähtien komissio on tarkentanut, että kyseenalaisten säännösten ”epätavanmukainen” luonne huomioon ottaen eli se, että muista 85 ja 86 artiklan soveltamisasetuksista poiketen asetuksessa N:o 1017/68 ei ole ilmoitettujen sopimusten sakkoimmuniteettia koskevaa säännöstä ja ettei asiasta ole oikeuskäytäntöä, komissio teki riidanalaisen päätöksen varotoimenpiteenä sitä tilannetta silmällä pitäen, että kantajien voitaisiin katsoa saaneen immuniteetin hyväkseen. Toisaalta taas koska kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytysten täyttyminen on

tutkittava viran puolesta, se, että komissio on mahdollisesti tulkinnut virheellisesti tiettyä oikeussääntöä, ei voi kuitenkaan johtaa oikeusvaikutusten liittämiseen sellaiseen toimeen, jolla tällaisia vaikutuksia ei ole.

- 66 Lopuksi on todettava, että esillä olevassa asiassa ei voi olla kyse luottamuksen-suojasta tai mahdollisen estoppel-periaatteen (Englannin oikeuden mukainen estoppel-periaate) soveltamisesta, koska toisaalta komissio ei ole antanut kantajille mitään sellaista lupautusta tai ilmoitusta, jonka perusteella nämä olisivat voineet luulla saaneensa immunitetin sakoista, ja toisaalta koska kantajat eivät ole komission ilmoitusten tai lupautusten johdosta ryhtyneet toimenpiteisiin, joista olisi aiheutunut niille vahinkoa.
- 67 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että riidanalaisella päätöksellä ei ole muutettu kantajien oikeusasemaa ja että kanne on näin ollen jätettävä tutkimatta.

Oikeudenkäyntikulut

- 68 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Työjärjestyksen 87 artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltiot, jotka ovat asiassa väliintulijoina, vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan. Koska kantajat ovat hävinneet asian, ne on velvoitettava vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan ja korvaamaan komission oikeudenkäyntikulut komission vaatimusten mukaisesti. Ranskan tasavalta vastaa väliintulijana omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(kolmas jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

- 1) **Kanne jätetään tutkimatta.**

- 2) **Kantajat vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja ne velvoitetaan korvaamaan komission oikeudenkäyntikulut.**

- 3) **Ranskan tasavalta vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.**

Lenaerts

Azizi

Jaeger

Julistettiin Luxemburgissa 28 päivänä helmikuuta 2002.

H. Jung

kirjaaja

J. Azizi

kolmannen jaoston puheenjohtaja